

معلم در نقش تسهیل‌گر

محمد رضا معینی

این موضوع پیامی برای گردانندگان دوره‌های آنلاین دارد و پیامی برای معلمان مدارس. گردانندگان دوره‌های آنلاین باید این نقیصه را در نظر داشته باشند و با جذابیت بخشیدن به محتوا در صدد رفع آن برآیند. از سوی دیگر، معلمان باید به این فرصت توجه داشته باشند و حداکثر استفاده را از آن بکنند.

نقش مؤثر هم‌کلاسی‌ها

در دوره آنلاینی که من شرکت کردم، هم‌کلاسی‌ها نقش بسیار مهمی بازی می‌کردند. بعضی از دوره‌ها به شکل کاملاً یکسویه است. تنها محتوا را به دانشجو تحویل می‌دهند و تکالیف را از وی تحویل می‌گیرند. ولی در این دوره شناخت هم‌کلاسی‌ها یکی از مهم‌ترین و جذاب‌ترین بخش‌ها بود! به خصوص که در پایان دوره ملزم بودیم پروژه‌های مشترک با گروهی از دیگر دانشجویان انجام و تحویل دهیم.

در یک دوره آنلاین ممکن است شما با کسی مرتبط شوید که در دنیای عادی احتمال هم نمی‌دادید روزی با وی روبه‌رو شوید. از این نظر دوره‌های آنلاین فرصت بسیار خوبی برای آشنایی با افراد و عقاید مختلف است.

ترویج آموزش‌های تخصصی و همگانی

به‌طور کلی، هدف دوره‌های آنلاین گسترش نفوذ آموزش‌های تخصصی و همگانی در میان افراد و اقشاری است که به‌هر دلیل نمی‌توانند با حضور در مراکز علمی درس بخوانند و آموزش ببینند. در دنیای اینترنت، کافی است ماهی‌گیری بلد باشی تا بتوانی برای هر علاقه، سن و سواد، یک دوره آنلاین مناسب پیدا کنی. به عقیده من، دوره‌های آنلاین هنوز به نقطه‌ای نرسیده‌اند که دانشجویان تمام و کمال دوره‌های حضوری شوند، ولی می‌توانند برای خود جایگاه و مخاطبان ویژه‌ای بیابند و نقش مهمی در ترویج دانش ایفا کنند.

حضور در دوره آنلاین برای من تجربه‌ای بسیار خاص و متفاوت بود؛ تجربه حضور در محیطی که پیش از این آن را نیازمندی بودم. خوشحالم که از این دوره بسیار آموختم.

شهریورماه امسال از طریق یکی از دوستان فعال خبردار شدم که قرار است یک دوره برخط (آنلاین) با عنوان «معلم در نقش تسهیل‌گر» از طرف یک مؤسسه برگزار می‌شود. علاقه شخصی به موضوع ارائه شده و حس کنجکاوی برای شرکت در یک دوره آنلاین سبب شد که در وبگاه مورد نظر ثبت‌نام کنم. فرم مشخصات و سؤالاتی در مورد پیش‌زمینه‌های فکری و ... را در وبگاه پر کردم و منتظر پاسخ گردانندگان سایت نشستیم!

چند هفته بعد از طریق ایمیل به من خبر دادند که برای شرکت در دوره از میان داوطلبان مختلف برگزیده شده‌ام (بر چه مبنایی نمی‌دانم!) و تاریخ شروع و پایان دوره مشخص شده است. بخش اصلی دوره چهار هفته بود که با در نظر گرفتن هفته اول (آشنایی) و حدود ۱۰ روز در آخر دوره (برای انجام و تحویل پروژه‌های گروهی)، در مجموع حدود ۴۵ روز طول می‌کشید. برای من، که تا آن زمان در هیچ دوره آنلاینی شرکت نکرده بودم، تجربه جالبی بود. فارغ از محتوای دوره، چند نکته توجه مرا جلب کرد:

زیرساخت‌های اینترنت در ایران

بخواهیم یا نخواهیم، اینترنت در ایران با مشکل جدی روبه‌روست. با وجود پیشرفت‌ها و بهبودهایی که در سال‌های اخیر در موضوع اینترنت صورت گرفته (اینترنت تلفن همراه، شبکه‌های WiFi و ...)، هنوز دسترسی آسان و در همه‌حال به اینترنت با سرعت مناسب جزو آرزوهای ماست. این مشکل در دوره مورد نظر نمود جدی نداشت ولی در برخی از دوره‌های اینترنتی لازم است شرکت‌کننده ویدیوهایی را به‌صورت آنلاین تماشا یا دانلود کند و این کار در وضع موجود بسیار سخت است.

کمبود ارتباط رو در رو در آموزش آنلاین

بخش بسیار زیادی از آموزش‌های ما نه از طریق گفتار و نوشتار، که از طریق لحن و زبان بدن منتقل می‌شود. در دوره آنلاین ما این نقیصه به‌شدت احساس می‌شد؛ زیرا بین معلمان و شرکت‌کنندگان هیچ ارتباط رو در روی وجود نداشت. البته تلاش شده بود که این نقص از طریق جلسات «چت گروهی هفتگی» (به‌صورت متنی) برطرف شود ولی ارتباط زنده و چهره به چهره تأثیر بیشتری دارد.